

Eskilstuna
kommun

Krongatans förskola

Plan mot diskriminering och kränkande
behandling

2017/18

Innehållsförteckning

Grunduppgifter.....	2
Vår vision	2
Delaktighet i planen mot diskriminering och kränkande behandling	2
Barns delaktighet.....	2
Vårdnadshavarens delaktighet.....	3
Personalens delaktighet	3
Förankring av planen	3
Utvärdering av fjolårets plan.....	3
Främjande insatser	4
Kön.....	4
Könsidentitet eller könsuttryck.....	5
Etnisk tillhörighet	5
Religion eller annan trosuppfattning	5
Funktionsnedsättning.....	5
Sexuell läggning.....	5
Ålder	5
Annan kränkande behandling	5
Kartläggningsmetoder	6
Kartläggning på individnivå	6
Kartläggning på gruppnivå.....	6
Kartläggning på verksamhetsnivå	6
Förebyggande insatser	6
Åtgärdande insatser	7
Utvärdering och uppföljning	8
Bilagor.....	9
1. Lagtext	9
2. Definition av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.....	11
3. Diskrimineringsgrunderna	12
4. Dokumentation av kränkande behandling/trakasserier	13
5. Uppföljningssamtal.....	14
6. Reflektionsunderlag.....	15
7. Handlingsplan vid incidenter då barn biter eller blir bitna	16

Grunduppgifter

Krongatans förskola

Planen gäller ifrån

2017-08-22

Planen gäller till

2018-08-27

Ansvariga för planen

Carin Lindberg, förskolechef

Personalen på Krongatans förskola

Vår vision

Vi värnar om det positiva samspelet mellan oss alla som verkar på Krongatans förskola. Lärandet ska baseras såväl på samspelet mellan vuxna och barn som på att barnen lär av varandra. Barn söker och erövrar kunskap genom lek, socialt samspel, utforskande och skapande, men också genom att iakttä samtala och reflektera. Då vårdnadshavarna är en viktig del i barnens liv, värnar vi om ett nära samarbete och deras delaktighet i vår verksamhet.

Över tid vill vi på Krongatans förskola erbjuda barnen en miljö som gynnar barnens fantasi, kreativitet och väcker nyfikenhet. Det material vi erbjuder ska vara tillgängligt så att barnen själva kan nå det. Vi tror på att barnen kan. Därför vill vi ge dem möjlighet till delaktighet och inflytande. Det stimulerar varje barns utveckling och lärande samt ger dem tillit till sin egen förmåga.

Vi vill skapa en stimulerande mångsidigt användbar miljö med god tillgång till varierat och formbart material för skapande och utforskande. En miljö för upplevelser som gynnar barns fantasi och kreativitet.

Delaktighet i planen mot diskriminering och kränkande behandling

Barns delaktighet

Barnen involveras i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling på olika sätt i den dagliga verksamheten beroende på mognad. Detta genom kontinuerliga samtal kring alla människors lika värde, t.ex. genom materialet "10 små kompisböcker".

Vårdnadshavarens delaktighet

Vårdnadshavarna informeras om förskolans arbete mot diskriminering och kränkande under inskolningssamtalen samt vid föräldramöten. Vid utvecklingssamtalen ges det utrymme till diskussion kring barnets trivsel och trygghet på förskolan. Denna dialog mellan vårdnadshavare och personal sker även kontinuerligt genom det dagliga mötet vid lämning och hämtning samt att arbetet synliggörs via den pedagogiska dokumentationen. Planen finns tillgänglig på varje modul och på hemsidan.

Personalens delaktighet

Personalen har i olika gruppkonstellationer fått diskutera och fördjupa sig kring diskrimineringsgrunderna. Jämställdhetsgruppen har tillsammans med förskolechef och biträdande förskolechef diskuterat igenom och skrivit ett utkast på planen mot diskriminering och kränkande behandling som i sin tur har gått ut på remiss till hela förskolan innan fästandet.

Förankring av planen

Planen förankras hos all personal under en arbetsplatsträff hösten 2017, därefter kommer arbetet mot diskriminering och kränkande behandling att ske fortlöpande på olika sätt. Det är förskolechef som tillsammans med Jämställdhetsgruppen kommer att ansvara för att hålla detta arbete levande under hela läsåret, bl.a. genom att låta planen vara en fast punkt på dagordningen under arbetslagsreflektioner samt arbetsplatsträffar.

Förskolans plan kommer att delges till vårdnadshavarna under utvecklingssamtal samt vid det dagliga mötet. Nya familjer informeras om personalens arbete under inskolningen och nyanställd personal i reflektion med sitt arbetslag.

Utvärdering av fjolårets plan

Utvärderingen av föregående års plan har gjorts under våren 2017. I det första skedet fick alla arbetslag utvärdera målen som sedan Jämställdhetsgruppen tillsammans med förskolechef sammanställde. Utifrån resultaten från målen från 2016/2017 års plan har gruppen analyserat och gjort slutsatser kring det resulterade arbetet.

Resultat

Målet med att ha strukturer och rutiner som säkerställer att personalen bemöter varje barn och vårdnadshavare på ett respektfullt sätt utifrån varje enskild individ är till stor del uppnått. Alla arbetslag diskuterar kontinuerligt sina rutiner kring bemötandet och arbetar för att skapa trygghet hos både vårdnadshavare som barn.

Målet kring vårdnadshavarnas ökade delaktighet i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling är till viss del uppnått, då arbetslagen har nått ut med sitt arbete till hälften av alla vårdnadshavarna på förskolan.

Målet att genom ömsesidig respekt, skapa goda relationer över åldersgränserna är till stor del uppnått. Personalen arbetar för att barnen ska mötas mellan åldersgrupperna på olika sätt, bl.a. genom att hälsa på varandra

Analys/slutsats

Personalen har regelbundna diskussioner kring sina strukturer och rutiner för att säkerställa att både barn och vårdnadshavare får ett respektfullt bemötande och känner en trygghet på förskolan. Dessa diskussioner behöver även i fortsättningen ske mer regelbundet för att kunna säkra att alla som vistas på Krongatans förskola känner sig välkomna, respekterade och accepterade.

Personalen har planen mot diskriminering och kränkande behandling till stor del levande i den dagliga verksamheten genom bl.a. dokumentation som visas för både barn och vårdnadshavare. Vårdnadshavarna har informerats om planen vid föräldramöten och några moduler har bett dem läsa igenom planen för att ge sina synpunkter. För att kunna nå ut och få alla vårdnadshavare delaktiga samt skapa förståelse för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling anser personalen att planen behöver översättas till fler språk.

Barnen tillåts att mötas mellan modulerna på olika sätt för att skapa goda relationer över åldersgränserna, bl.a. vid öppning- och stängningstiderna på förskolan. Vidare arrangeras olika tillställningar på förskolan t.ex. vid alla hjärtas dag eller förskolans dag där barnen får möta varandra över modulerna. Barnen ges möjlighet att följa med till de andra moduler när personal går över för att hjälpa vid arbetslagsreflektioner. Personalen ser en vinst med detta arbetssätt då de yngre barnen lär av det äldre och tvärt om samt att det skapar en trygghet hos barnen.

Främjande insatser

Personalen arbetar för att skapa en trygg miljö på förskolan samt för att förstärka respekten för allas lika värde och omfattar alla sju diskrimineringsgrunderna samt riktas mot alla och bedrivs kontinuerligt.

Kön

- Personalen stöttar pojkar och flickor på likvärdigt vid på och avklädnad i tamburen.
- Den pedagogiska miljön är öppen för alla och personalen erbjuder könsneutrala material.

Könsidentitet eller könsuttryck

- Barnen erbjuds normkritisk litteratur t.ex. "Konrads klänning", som används vid högläsning samt finns tillgänglig i den pedagogiska miljön.
- All personal ges förutsättning till att fördjupa sig i diskrimineringsgrunden.

Etnisk tillhörighet

- Barngruppens olika språk lyfts på ett lekfullt sätt på samlingar genom en språkvägg, där barnen får delge och lära av varandras modersmål, bl.a. hur man räknar till 5 och säger hej.
- Personalen gör medvetna val gällande böcker, sånger och bilder som påvisar mångfald.
- Personalen arbetar med materialet Pen Pal.

Religion eller annan trosuppfattning

- Personalen arbetar inte aktivt med religion eller annan trosuppfattning, men arbetar för att bemöta alla som vistas i verksamheten med respekt och acceptans oavsett religion eller annan trosuppfattning.
- All personal ges förutsättning till att fördjupa sig i diskrimineringsgrunden.

Funktionsnedsättning

- Personalen anpassar och planerar sina aktiviteter så att alla barn kan medverka utefter sina förutsättningar.
- Personalen lägger upp strategier och utformar handlingsplaner för de barn som behöver extra stöd i sin vardag.
- Barnen delas in i mindre grupper för att gynna barn som är i behov av särskilt stöd.

Sexuell läggning

- Personalen bemöter och behandlar alla som vistas på förskolan på ett likvärdigt sätt oavsett sexuell läggning.
- Personalen stöttar barnen i sina rollekar.

Ålder

- Personalen ser till barnets mognad när aktiviteter planeras och genomförs.
- Personalen erbjuder barnen att träffas över de åldershomogena grupperna genom att samverka över modulerna på olika sätt, bl.a. genom att göra olika aktiviteter ute på gården tillsammans.

Annan kränkande behandling

- Personalen arbetar med ett material som heter "10 små kompisböcker" som syftar till värdegrunden.

- Integritet – personalen strävar efter att blöjbyten och toalettbesöks görs av personal som är kända för barnen.
- Personalen har en daglig kontakt och en öppen dialog med vårdnadshavare för att skapa trivsel och trygghet

Kartläggningsmetoder

Kartläggning på individnivå

- Samlingar
- Observationer
- Mötet med barn och vårdnadshavare i vardagen
- Utvecklingssamtal

Kartläggning på gruppnivå

- Föräldramöten
- Personalens egna utvärderingar och det systematiska kvalitetsarbetet.
- Pedagogmöten genom – riskanalyser, handlingsplaner, dokumentationer

Kartläggning på verksamhetsnivå

- Regelbundna säkerhetsronder
- Föräldramöten
- Pedagogmöten (jämnställdhetsgruppen) genom – riskanalyser, handlingsplaner, dokumentationer
- Brukarenkäten 2015/2016

Förebyggande insatser

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling och omfattar sådant som i en kartläggning av verksamheten identifierats som risker. Utifrån den kartläggning som personalen på Krongatans förskola har genomfört kommer följande förebyggande insatser att göras.

- Personalen ges förutsättningar till att fördjupa sig i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Barnen delas in i mindre grupper under större delar av dagen.
- Personalen involvera vårdnadshavarna i arbetet mot diskriminering och annan kränkande behandling.
- Personalen ser över alla toaletter och skötrum för att skydda barnens integritet

Åtgärdande insatser

Det åtgärdande arbetet kräver goda rutiner för att upptäcka, utreda och åtgärda diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Detta arbete ska påbörjas genast när det kommit signaler om att ett barn känner sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt. Det innebär att verksamheten måste vidta åtgärder som dokumenteras och utvärderas för att förhindra att kränkningar upprepas.

Rutiner för att tidigt upptäcka diskriminering och kränkande behandling

Alla på förskolan ansvarar för alla barn och personal tar omgående tag i situationer där ett barn behöver stöd. Personalen är närvarande där barnen finns för att se vad som sker och i samspel med barnen samtala kring och reda ut händelser/konflikter för att hjälpa dem att dels förstå sin egen del samt utveckla empati och förståelse för den som blivit utsatt. Personalen har ett diskussionsunderlag som används vid varje arbetslagsreflektion där de granskar sin verksamhet. (*Bilaga 6*)

Personal som barn och vårdnadshavare kan vända sig till

Vårdnadshavare eller barn kan vända sig till personal på den avdelning/modul där barnet är placerat eller till annan personal på förskolan som de känner förtroende för. Vid behov kan förskolechef kontaktas.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

När personalen ser eller får kännedom om att ett barn trakasseras eller blivit kränkt ska händelsen avbrytas omgående och ett samtal hållas utifrån de inblandades mognad. Vårdnadshavare och förskolechef informeras och involveras beroende på allvarlighetsgraden och vid en anmälan. Personalen dokumenterar händelsen direkt (*Bilaga 4*), utfärdar en åtgärdsplan vid behov och följer upp dokumentation fortlöpande. Ett uppföljningssamtal (*Bilaga 5*) med de inblandade görs för att se som om ärende kan avslutas eller om vidare åtgärder behöver göras.

Förskolechef ansvarar för att utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas föra att förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling. När förskolechef har fått kännedom om att ett barn eller dennes vårdnadshavare anser att barnet blivit utsatt för kränkande behandling/trakasserier anmäls detta till registrator på förvaltningen på blanketten "Anmälan om påbörjad utredning av kränkande behandling". När kränkingsutredningen är klar och en bedömning gjorts fylls blanketten "Utredning och bedömning av kränkande behandling" i av förskolechef.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

När ett barn diskrimineras, trakasseras eller kränkts av personal ska dokumentation om kränkande behandling/trakasserier blanketten (*Bilaga 4*) fyllas i av arbetsslaget och beroende på allvarlighetsgraden lämna vidare till förskolechef. Förskolechefen ansvarar för att utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas föra att förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling.

När förskolechef har fått kännedom om att ett barn eller dennes föräldrar anser att barnet blivit utsatt för kränkande behandling/trakasserier anmäls detta till registrator på förvaltningen på blanketten "Anmälan om påbörjad utredning av kränkande behandling". När kränkingsutredningen är klar och en bedömning gjorts fylls blanketten "Utredning och bedömning av kränkande behandling" i av förskolechef.

Rutiner för uppföljning

Arbetslaget har rutin att under varje arbetslagsreflektion ta fram och gå igenom alla pågående ärenden gällande diskriminering, trakasserier samt kränkande behandling. Detta för att säkerställa att de åtgärder som gjorts hålls samt att händelserna inte upprepas. Som stöd används blanketten Uppföljningssamtal (Bilaga 5) och vid behov närvarar förskolechef och vårdnadshavare.

Rutiner för dokumentation

Personalen som uppmärksammar händelsen dokumenterar direkt själv och/eller tillsammans med arbetslaget under reflektionen varannan vecka. Detta görs på blanketten "Dokumentation om kränkande behandling/trakasserier" (Bilaga 4) och beroende på allvarlighetsgraden involveras förskolechef och vårdnadshavare. Förskolechefen använder i sin tur blanketterna "Anmälan om påbörjad utredning av kränkande behandling" och blanketten "Utredning och bedömning av kränkande behandling" skickas till registrator på förvaltningen för diarieföring och arkivering.

Ansvarsförhållande

Var och en som arbetar på förskolan och ser en kränkning är skyldig att reagera och att anmäla detta till förskolechef som är skyldig att skyndsamt starta en utredning.

Utvärdering och uppföljning

1. **Vad:** Främjande och förebyggande insatser 2017/2018
2. **När:** Maj 2018
3. **Hur:** Diskussioner i arbetslaget samt tvärgrupper utifrån frågeställningar från Jämställdhetsgruppens sammanställning.
4. **Ansvarig:** Förskolechef och jämställdhetsgruppen

Bilagor

1. Lagtext

I diskrimineringslagen(2008:567) 3 kap 16§ samt i skollagen (2010:800) kap 6 finns lagar om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens syfte är att förtydliga förskolans och skolans ansvar när det gäller att garantera alla barns och elevers trygghet i förskolan/skolan – rätten till att var olika.

Verksamheten ska ha en egen aktuell plan mot diskriminering och kränkande behandling. Planen beskriver förskolans främjande, förebyggande och åtgärdande arbete. Arbetet ska omfatta diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet och könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning och ålder.

En ny plan upprättas varje år där olika kartläggningar ligger till grund för att identifiera risker i verksamheten. Efter kartläggning sätts nya främjande och förebyggande åtgärder för verksamheten som utvärderas en gång om året. Personal, barn och vårdnadshavare ska vara involverade i detta arbete.

Aktuella bestämmelser

Enligt 1 kap. 5 § i skollagen ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Enligt 4 kap. 8 § skollagen ska huvudmannen ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen. Information om rutinerna ska lämnas på lämpligt sätt.

Enligt förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling ska planerna upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller.

Enligt skollagen 6 kap. 10 § så är en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden

Barnkonventionen (1989)

Artikel 2

Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.

Artikel 3

Barnens bästa ska alltid komma i första rummet.

Artikel 19

Alla barn har rätt att skyddas mot fysiskt eller psykiskt våld och mot vanvård eller utnyttjande av föräldrar eller andra vårdnadshavare.

Artikel 28-29

Alla barn har rätt till gratis grundskoleutbildning. Undervisningen bör förbereda barnet för livet, utveckla respekt för mänskliga rättigheter och fostra i en anda av förståelse, fred, tolerans och vänskap mellan folken.

2. Definition av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Vad är diskriminering, trakasserier och kränkande behandling?

Diskriminering innebär att ett barn missgynnas indirekt eller direkt av orsaker som har ett samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

I vår verksamhet är det huvudman eller personal som kan göra sig skyldig till diskriminering. Barn kan inte diskriminera varandra enligt juridisk mening.

Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Om någon ur personalen utsätter barn för trakasserier benämns det diskriminering

Kränkande behandling är när personal eller barn kränker ett barns värdighet, men kränkningen har inte samband med någon diskrimineringsgrund. Kränkande behandling kan vara:

- Fysiskt (knuffar, slag)
- Verbala (hot, svordomar, öknamn)
- Psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när någon kommer)
- Texter och bilder (teckningar, lappar och foton)
- Mobbing (upprepade kränkningar i avsikt till att tillfoga någon annan skada eller obehag)

3. Diskrimineringsgrunderna

De lagskyddade diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen är:

1. **Kön:** diskriminering kopplad till att någon är pojke/man eller flicka/kvinna
2. **Könidentitet eller könsuttryck:** att någon inte definierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel (eller på annat) sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön
3. **Etnisk tillhörighet:** nationellt och etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.
4. **Religion eller annan trosuppfattning:** religiösa åskådningar eller övertygelser som grundar/har samband med en religiös åskådning.
5. **Funktionsnedsättning:** innebär en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. Det är alltså något som en person har, inte något som en person är. En funktionsnedsättning kan märkas mer eller mindre i olika situationer som till exempel allergier, dyslexi, hörsel och synskador med mera
6. **Sexuell läggning:** homosexuell, heterosexuell och bisexuell läggning.
7. **Ålder:** innebär uppnådd levnadslängd och gäller alla människor.

4. Dokumentation av kränkande behandling/trakasserier

Namn på den utsatta: _____

Vårdnadshavren kontaktades: _____

Datum för samtal: _____

Närvarande i samtalet: _____

Händelseförlopp (När? Var? Hur? Närvarande? Händelse tidigare under dagen?):

Sammanfattning av samtalet:

Åtgärder (Det här har vi gjort och så här går vi vidare):

Uppföljningssamtal sker: _____

Ärendet avslutas: _____

Underskrift

Pedagog

Förskolechef

Vårdnadshavare

5. Uppföljningssamtal

Datum: _____

Närvarande vid samtalet: _____

Hur har det gått att följa bestämda åtgärder?

Hur har det varit för det berörda barnet?

Hur har vårdnadshavarna upplevt att vi har hanterat ärendet på förskolan?

Hur har ärendet påverkat verksamheten och pedagogerna på förskolan?

6. Reflektionsunderlag

Reflektion i arbetslag

På reflektionerna skall följande frågor tas upp och dokumenteras:

- Sker det konflikter/kränkningar i något särskilt rum och vad beror de på. Kom ihåg utevistelsen.
- Är det samma barn som är utsatt?
- Hur har vi vuxna agerat?
- Är det något vi behöver åtgärda eller förändra i vårt arbetssätt?
- Kan alla utifrån diskrimineringsgrunderna delta i våra aktiviteter?

Uppföljning utifrån förra reflektionen:

- Har kränkningarna upphört?
- Hur förebygger vi så att det inte händer igen?

7. Handlingsplan vid incidenter då barn biter eller blir bitna

När ett barn på förskolan bits krävs information och insatser för alla berörda. Vad ska man göra när ett barn har ett upprepat bitbeteende? Vilken information behöver föräldrarna, och hur och när tar man upp frågan med dem?

Barnet som blir bitet

- Ta först hand Om det barnet som blivit bitet.
- Trösta barnet.
- Kyl Ned bitmärket med en ispåse eller liknande.
- Desinficera eventuellt huden Om det gått hål.
- Uppmana barnet att säga NEJ/STOPP till det aktuella barnet.

Barnet som biter

- Förklara med neutral röst för barnet att det inte får bita och varför.
- Visa eventuellt barnet bitmärket. Anpassa ditt språk till barnets ålder och utvecklingsnivå.
- Observera uppmärksamt vad som kan vara skälet till bitbeteendet. Visa gärna extra omsorg om barnet – men välj tillfällena som *inte* är kopplade till händelser där barnet bitit.
- Bekräfta barnet med positivt bemötande och förstärk barnets positiva handlingar

Vårdnadshavarna till barnet som blivit bitet

- Berätta för vårdnadshavarna att barnet blivit bitet. Beklaga händelsen. Säg att du är ledsen över att ni inte alltid klarar att förhindra att sådant här sker. Berätta också att ni har en handlingsplan för att hantera sådana här situationer.
- Försök att vara förhållandevis kortfattad och gör ingen stor sak av det hela.
- Berätta för vårdnadshavarna att det tyvärr inte är helt ovanligt att små barn biter varandra.

Vårdnadshavarna till barnet som biter

- Berätta för vårdnadshavarna att deras barn har bitit ett annat barn. Undvik att uppträda anklagande eller upprört. Ta gärna upp det i samband med att du berättar något annat om barnet.
- Berätta för vårdnadshavarna att det tyvärr inte är helt ovanligt att små barn biter varandra. Ta gärna upp saker som kan vara orsaker till att barn biter.
- Berätta vad som hände och vad ni gjort. Be vårdnadshavarna att inte konfrontera sitt barn med det som skett när de kommer hem. Berätta att ni har en handlingsplan om det skulle visa sig att det upprepas.
- Visa att du har förståelse för deras barn, men inte godtar själva bitandet. Var tydlig med att ni har en fortsatt god relation med barnet.

I personalgruppen

- Gör en gemensam ansträngning att kartlägga problemets omfattning. När och hur händer det? Skriv ner era funderingar och slutsatser.
- Prata igenom vad ni tror kan ligga bakom.

- Se till att alla håller ett extra öga på barnet i fråga.
- Vid aktiviteter och fri lek inomhus måste ansvarsfördelning ske inom arbetslaget
- Begränsa barnets närkontakt med andra barn där bitsituationer kan uppstå bör inte nämna vem som bitit, tänk på sekretessen!
- Om problemet fortsätter: sitt ner med vårdnadshavare och förskolechef och prata igenom situationen.